

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-05-19 Nr. 429-96
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. rugpjūčio 13 d. tarp draudiko ir pareiškėjo buvo sudaryta Būsto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. TBD-20191¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu draudimo variantu „If super namai“ nuo 2024 m. rugpjūčio 13 d. iki 2025 m. rugpjūčio 12 d. buvo apdraustas, be kita ko, namų turtas, esantis ūkiniame pastate, adresu: (duomenys neskelbtini).

2025 m. sausio 17 d. pareiškėjas pateikė pranešimą apie apdraustam turtui padarytą žalą (toliau – Įvykis). Įvykio aprašyme nurodyta: „sudužo televizorius monitorius, ant stalo vaikas dėjo kokakolos butelį ir nepažiūrėjęs ant ko deda jis pasviro ir taip atsitrenkė su kamšteliu į ekraną. Iš pirmo žvilgsnio nieko nesimatė. Bet kai įjungė ir tada pasimatė, kad ekranas pažeistas.“ Pareiškėjas draudikui pateikė monitoriaus (toliau – monitorius arba ginčo objektas) nuotrauką ir įsigijimo dokumentą.

2025 m. sausio 22 d. draudikas pranešimu informavo pareiškėją, kad draudimo išmoka už sugadintą monitorių nebus mokama, nes draudimo sutartimi kompiuteriai ir jų sudėtinės dalys nebuvo apdrausti.

2025 m. vasario 21 d. pareiškėjas draudikui pateikė pretenziją, kuria nesutiko su draudiko sprendimu, nurodydamas, kad monitorių naudoja kaip televizorių. Taip pat pridėjo monitoriaus aprašymą, kuriame, pareiškėjo teigimu, nurodyta, kad kompiuteris šiam monitoriui nereikalingas.

2025 m. kovo 3 d. draudikas, atsakydamas į pareiškėjo pretenziją, pažymėjo, kad monitorius yra skirtas naudoti kaip sudėtinė kompiuterių, vaizdo ar garso technikos priemonė, kuri skirta vaizdui ir garsui atkartoti. Įrenginys veikia ne kaip savarankiškas televizorius, nes jam trūksta integruoto televizoriaus imtuvo bei kitų būdingų funkcijų, leidžiančių priimti ir atkurti televizijos transliacijas be papildomos įrangos.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą pripažinti Įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo dėl sugadinto monitoriaus patirtą žalą.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Draudikas paaiškino, kad draudimo liudijime nurodyta, kad telefonai ir kompiuteriai draudžiami tik tada, jeigu dėl to atskirai susitariama draudimo sutartyje. Draudikas pažymėjo, kad ir Taisyklių XII dalyje „Telefonų ir kompiuterių draudimas“ įtvirtinta, kad ši papildoma sąlyga galioja tik tada, jei ji įrašyta į draudimo liudijimą. Anot draudiko, draudimo sutartimi telefonai ir kompiuteriai nebuvo apdrausti.

Draudiko teigimu, kitaip, nei teigia pareiškėjas, ginčo objektas yra monitorius, o ne televizorius, todėl jis priskirtinas kompiuterių, jų dalių ir priedų kategorijai, kuri draudimo sutartimi nebuvo apdrausta. Atsižvelgiant į tai, draudiko nuomone, vadovaudamasis draudimo

¹ Galioja nuo 2019 m. sausio 1 d.

sutartimi, Taisyklėmis ir teisės aktų nuostatomis, jis pagrįstai priėmė sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtą žalą, todėl prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Iš ginčo šalių pateiktų dokumentų ir paaiškinimų darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti žalos administravimo metu nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai pripažino įvykį nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruoja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose².

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo rizikos laipsnį³. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)⁴.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu, remiasi argumentu, kad ginčo objektas atlieka televizoriaus funkciją, todėl turi būti priskiriamas namų technikos kategorijai, t. y. turėtų būti laikomas namų turtu, o įvykis turėtų būti pripažintas draudžiamuoju. Vis dėlto draudikas teigia, kad ginčo objektas turėtų būti priskirtas kompiuterių, jų dalių ir priedų kategorijai – tokiu atveju jis nebūtų laikomas apdraustu pagal draudimo sutartį.

Vertinant įvykio požymius draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad draudimo sutartyje nurodyta, jog namų turtas buvo apdraustas „If super namai“ draudimo variantu, pagal kurį draudžiamuoju įvykiu pripažįstama apdraustam turtui padaryta žala dėl staigiai ir netikėtai įvykusių draudžiamųjų įvykių.

Nagrinėjamu atveju individualias draudimo sąlygas įtvirtinančiame draudimo liudijime nustatyta, kad namų turtas draudžiamas ir, be kita ko, nuo „kitų įvykių“ rizikos. Draudimo objektas – kilnojamieji daiktai (drabužiai, baldai, namų technika). Draudimo sutartyje taip pat nurodyta: „Svarbu! Telefonus ir kompiuterius draudžiame tik jeigu dėl to atskirai susitarėme.“

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

Įvykis pagal Taisykles yra priskiriamas rizikai „kiti įvykiai“. Taisyklių 63 punktas nustato, kad pagal šią riziką draudžiamuoju įvykiu laikomas bet kuris staiga ir netikėtai atsitikęs įvykis, išskyrus Taisyklėse nurodytus nedraudžiamuosius įvykius. Pažymėtina, kad draudimas negalioja telefonams, kompiuteriams, dėvimiesiems išmaniesiems įrenginiams, vaizdo ir garso technikai (įskaitant jų visų dalis ir priedus). Nuostoliai dėl šių įrenginių gali būti atlyginami tik tuo atveju, jei jie buvo apdrausti Telefonų ir kompiuterių draudimu (Taisyklių 301–308 punktai).

Taisyklių 115 punkto a) papunktyje nurodyta, kad namų turto draudimu apdraudžiami drabužiai, baldai (ir įmontuojamieji), akvariumai (ir įmontuojamieji), buitinė technika, elektronika, šviestuvai, indai, sporto ir laisvalaikio inventorių bei kitas namų ūkyje naudojamas kilnojamas turtas. Taisyklių XII dalies „Telefonų ir kompiuterių draudimas“ nustatyta: „<...> Ši papildoma sąlyga galioja tik tuo atveju, jeigu tai nurodyta Jūsų draudimo liudijime. Jeigu ši papildoma sąlyga neatitinka kitų draudimo taisyklių sąlygų, vadovaujamosi šia draudimo sąlyga.“

Pareiškėjas neginčija aplinkybės, kad draudimo sutarties individualiose sąlygose šalys atskirai nesusitarė dėl telefonų ir kompiuterių draudimo apsaugos taikymo, tačiau, kaip minėta, pareiškėjas, laikosi nuomonės, kad monitorius turėtų būti priskiriamas televizorių kategorijai (namų turto draudimu apdraustai elektronikai) ir laikomas apdraustu namų turtu, nes buvo naudojamas televizoriaus funkcijoms atlikti.

Pareiškėjas Lietuvos bankui pateikė monitoriaus „Samsung Odyssey G6 S32BG650EU, 32“, 1 ms“ pirkimo dokumentą ir pardavėjo interneto svetainėje pateiktą monitoriaus aprašymą. Monitoriaus aprašyme nurodyta, kad tai pažangus žaidimams ir pramogoms skirtas monitorius, turintis aukštos kokybės ekraną, aukštą atnaujinimo dažnį (240 Hz), greitą reakcijos laiką (1 ms) bei integruotas išmaniąsias funkcijas, tokias kaip „Tizen“ operacinė sistema, „Netflix“, „YouTube“, „Samsung TV Plus“, „Apple AirPlay 2“ palaikymas. Taip pat jis turi nuotolinio valdymo pultą, „Wi-Fi“, „Bluetooth“ ir LAN jungtis.

Draudikas, savo ruožtu, tvirtina, kad, nors monitorius be galimybės prijungti kitus įrenginius, peržiūrėti vaizdus ir žaisti žaidimus, taip pat gali transliuoti ir vaizdo turinį iš interneto, tačiau net iš pardavėjo aprašymo matyti, kad jam reikalingas interneto ryšys ir jis neturi integruoto televizijos (toliau – televizija arba TV) imtuvo. Tai reiškia, kad monitorius negali priimti skaitmeninio TV signalo, todėl negali būti laikomas televizoriumi, o kartu ir šiuo atveju apdraustu namų turtu.

Iš šalių pateiktų duomenų matyti, kad monitoriaus pardavėjo interneto svetainėje ginčo objektas yra priskirtas monitorių prekės tipui. Aprašyme taip pat nurodyta, kad monitorius neturi integruotos TV funkcijos. Draudikas Lietuvos bankui taip pat pateikė pardavėjo interneto svetainės ekrano nuotrauką, kuriose palyginti televizorių ir monitorių techniniai parametrai. Iš ekrano nuotraukose pateiktų televizorių techninių parametrų duomenų matyti, kad televizoriai turi integruotus skaitmeninius TV imtuvus, kurie yra būtini norint tiesiogiai priimti skaitmeninį televizijos signalą be papildomos įrangos. Iš ekrano nuotraukose pateiktų monitorių techninių parametrų duomenų matyti, kad monitoriai neturi tokių integruotų papildomų įrenginių, TV funkcijos nėra.

Draudiko teigimu, esminis skirtumas tarp monitoriaus ir televizoriaus ir yra toks, kad televizoriai turi integruotus skaitmeninius imtuvus, leidžiančius priimti ir apdoroti skaitmeninį signalą iš įvairių šaltinių, tokių kaip antžeminis, kabelinis ar palydovinis. Monitoriai (tarp jų ir ginčo objektas) neturi tokių įrenginių, todėl tiesiogiai priimti ir apdoroti šiuos signalus negali.

Draudikas pažymėjo, kad daugelis šiuolaikinių išmaniųjų įrenginių – telefonai, laikrodžiai, stacionarūs ir nešiojamieji kompiuteriai, planšetės – taip pat gali transliuoti vaizdo turinį iš interneto, tačiau dėl to jie negali būti priskiriami televizorių kategorijai. Atsižvelgdamas į tai, šiuos įrenginius ir jų priedus draudikas laiko didesnės rizikos objektais, todėl juos draudžia atskirai telefonų ir kompiuterių draudimu už papildomą draudimo įmoką.

Sutiktina su draudiko argumentu, kad monitorius savo funkcionalumu yra panašus į išmaniųjų televizorių, tačiau esminis trūkstamas komponentas, kuris neleidžia šiam įrenginiui būti klasifikuojamam kaip televizorius, yra integruoto skaitmeninio TV imtuvo nebuvimas. Tokie imtuvai (DVB-T, DVB-C ar DVB-S) yra būtini, norint tiesiogiai priimti skaitmeninį televizijos signalą be papildomos įrangos. Ginčiui aktualus monitorius tokių galimybių neturi, todėl negali veikti kaip savarankiškas televizorius (t. y. be interneto ar išorinio priedėlio).

Pažymėtina, kad monitorius arba vaizduoklis bendrąja prasme yra apibrėžiamas kaip kompiuterio įtaisas, kurio pagrindinė dalis yra ekranas⁵.

⁵ <https://vlkk.lt/konsultacijos/732-display-monitor-monitorius-vaizduoklis>.

Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, sutiktina su draudiko išvada, kad ginčo objektas yra monitorius ir yra priskirtinas kompiuterių, jų dalių ir priedų kategorijai bei negali būti priskiriamas televizorių kategorijai.

Kaip minėta, Taisyklių 63 punkte nustatyta, kad draudimas nuo kitų įvykių taikomas bet kokiam staiga ir netikėtai atsitikusiam įvykiui, išskyrus draudimo taisyklėse nurodytus nedraudžiamuosius įvykius. Taisyklių 68 punkte įtvirtinta, kad ši draudimo apsauga negalioja telefonams, kompiuteriams, dėvimiesiems išmaniesiems įrenginiams, vaizdo ir garso technikai (įskaitant jų visų dalis ir priedus). Šių įrenginių nuostoliai gali būti atlyginami apsidraudus Telefonų ir kompiuterių draudimu.

Pagal Taisyklių 301 punktą, telefonų ir kompiuterių draudimu draudžiami draudėjui ir jo šeimos nariui priklausantys telefonai, kompiuteriai (įskaitant planšetes), dėvimi išmanieji įrenginiai, vaizdo ir garso technika, taip pat šių prietaisų sudėtinės ir papildomos dalys bei aksesuarai, tačiau tik tuo atveju, jei telefonų ir kompiuterių draudimo apsaugos sąlyga pasirinkta.

Šalys, sudarydamos draudimo sutartį, nebuvo susitarusios dėl platesnės draudimo apsaugos taikymo sąlygų, t. y. draudimo liudijime nebuvo sutarta, kad draudimo apsauga apima ir telefonų bei kompiuterių draudimą (kaip tai nurodyta Taisyklių XII dalyje „Telefonų ir kompiuterių draudimas“).

Atsižvelgiant į tai, sutiktina su draudiko argumentu, kad draudikas, turėdamas teisėtą interesą valdyti prisiimamą draudimo riziką bei kainodarą, Taisyklėse yra aiškiai numatęs, kokiais atvejais kokių įvykių rizikos jis neprisiima ir kokių išlaidų neatlygina, įskaitant ir išlaidas, susijusias su telefonų ir kompiuterių draudimo rizika, jeigu draudimo liudijime nenurodyta kitaip (Taisyklių 68 punktas).

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti duomenys ir paaiškinimai pagrindžia, kad draudikas pagrįstai ginčo objektą priskyrė kompiuterių, jų dalių ir priedų kategorijai, pagrįstai pritaikė draudimo sutarties sąlygas, pagal kurias draudimo išmoka, atlyginanti telefonams ir kompiuteriams kilusią žalą, nemokama, jeigu draudimo liudijime nenurodyta telefonų ir kompiuterių draudimo apsauga.

Atsižvelgiant į tai, vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma ir draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius. Todėl pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio padarytą žalą, yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis